

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRETİM PROGRAMLARININ BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ VE ADDIE ÖĞRETİM TASARIMININ GELİŞTİRİLMESİ

Cemal YILDIRIM

MEB

cemalyildirim07@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1174-5510

Derya ARSLAN ÖZER

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

deryaarslan@mehmetakif.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4555-5435>

Kenan DEMİR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

kenandemir@mehmetakif.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1111-2097>

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 17.11.2023

Revize Tarihi: 22.12.2023

Kabul Tarihi: 28.12.2023

Atf Bilgisi: Yıldırım, C., Arslan Özer, D. ve Demir, K. (2023). İlkokul birinci sınıf öğretim programlarının bütünleştirilmesi ve addie öğretim tasarımının geliştirilmesi. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi (SÖAD)*, 3(2), 181-199.

ÖZ

Bu çalışma kapsamında yer alan ilkokul birinci sınıf öğretim programlarının "Ağ model" kullanılarak nasıl bütünleştirildiği ve bu programların uygulanmasına yönelik olarak da ADDIE öğretim tasarımının nasıl geliştirildiği aşama aşama açıklanmıştır. Çalışmada durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Bu araştırma deseni doğrultusunda öğretim programlarının bütünleştirilmesi ve buna bağlı olarak ADDIE öğretim tasarımının geliştirilmesinde uzmanlar, öğretmenler, öğrenciler ve araştırmacının görüş ve gözlemlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada uzmanlar, sınıf öğretmenleri ve ilkokul öğrencileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve görüşme bulgularına dayalı olarak ders programları ağ modelle bütünleştirilmiştir. Veri kaynaklarından elde edilen bu görüşler doğrultusunda tasarım, ADDIE öğretim tasarımı basamakları izlenerek geliştirilmiştir. Öğretim tasarımının analiz basamağında ihtiyaç analizi yapılmış ve hedefler belirlenmiştir. Tasarım basamağında, analiz basamağında yapılan ihtiyaç analizine göre belirlenen hedefler ile kazanımlar arasında bağ kurulmuştur. Geliştirme basamağında uygun öğretme yöntemi ile bütüncül değerlendirmeye yönelik yöntem ve araçlar açıklanmıştır. Ardından uygulama ve değerlendirmenin nasıl yapılacağı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Çalışma sonunda ilkokul ders programlarının bütünleştirilmesine dayalı olarak hazırlanan ve birinci sınıflarda uygulanabilecek bir öğretim tasarımı modeli önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bütünleştirilmiş öğretim programı, tematik program, ADDIE öğretim tasarımı, İlkokul birinci sınıf.

INTEGRATION OF PRIMARY SCHOOL FIRST GRADE CURRICULUM AND DEVELOPMENT OF ADDIE INSTRUCTIONAL DESIGN

ABSTRACT

In this study, it is explained step by step how the primary school first grade curricula were integrated using the "Network model" and how the ADDIE instructional design was developed for the implementation of these programs. The nested "single case design", which is one of the case study designs, was used in the study. In line with this research design, the opinions and observations of experts, teachers, students and the researcher were used in the integration of the curriculum and, accordingly, the development of the ADDIE instructional design. In the study, interviews were conducted with experts, classroom teachers and primary school students, and the curriculum was integrated with the network model based on the interview findings. In line with these opinions obtained from data sources; The design was developed by following the ADDIE instructional design steps. In the analysis step of the instructional design, a needs analysis was made and the objectives were determined. In the design stage, a link was established between the objectives determined according to the needs analysis made in the analysis stage and the achievements. In the development step, appropriate teaching method and methods and tools for holistic assessment are explained. Then, explanations about how the application and evaluation will be made are given. At the end of the study, an instructional design model, which is prepared based on the integration of primary school curriculum and can be applied in first grades, has been proposed.

Keywords: Integrated education program, thematic program, ADDIE instructional design, primary school first grade.

Giriş

Günümüz eğitim sistemlerinde düzeyi ne olursa olsun bir öğrencinin bir konuda bilmesi, yapması ve olgun hale gelebilmesi için önemli olan kavramı düşünme konusunda uluslararası bir değişim göze çarpmaktadır. Geleneksel olarak, öğretim programlarının beklentileri büyük ölçüde bilişsel alana dayalı olsa da, 21. yüzyıl programları bilmek ya da gerçekleri ezberlemek yerine kavramsal düşünmeye odaklanmıştır. Sürdürülebilirlik, değişim, sebep ve sonuçlar, karşılıklı bağımlılık ve sistemler gibi birçok kavram bununla ilgilidir ve bu kavramlar disiplinler arasıdır. Yapmak; hatırlama ve tanımlama gibi alt düzey becerilerden iletişim, işbirliği, eleştirel düşünme, bilgi yönetimi ve yaratıcılık gibi üst düzey ve karmaşık disiplinler arası yeteneklere geçmiştir. Okuryazarlık ve aritmetik temele alınmaya devam etmekle birlikte araştırma ve sorgulamaya da öncelik verilmeye başlanmıştır (Drake ve Reid, 2018).

Olmak kavramı ise ruh sağlığına, kişisel gelişime, sosyo-duygusal öğrenmeye, değerlere ve tutumlara odaklanan yeni eğitim politikaları geliştirmeye imkân verdiği için önemlidir. Bu bağlamda karakter eğitimi, “olmanın” altında yatan ayırt edici özelliktir. Karakter eğitimi tüm derslerde ve sınıf seviyelerinde öğretim programlarında yer alır. Bu eğitimin yaşam boyu öğrenme, sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme ve topluma başarılı bir şekilde katılmak için değerleri geliştirme olmak üzere üç ana hedefi vardır (Bialik, Bogan, Fadel ve Horvathova, 2015; Drake ve Reid, 2018).

Olmak, aynı zamanda, çeşitli alanların öğretim programlarında bulunduğu gibi vatandaşlığın içine de yerleştirilmiştir. Bilmek, Yapmak ve Olmak birbirine bağlı ve birbirine bağımlıdır. Silva’dan (2009) aktarıldığı gibi 21. yüzyılın gerektirdiği bilgi ve yetenekler tek başına öğretilmez, bunun yerine temel bir bilgi ya da bağlam gövdesi içinde öğretilir. Vatandaşlık kavramı gibi birçok kavramın disiplinler arası kapsamı düşünüldüğünde öğrenciler iyi vatandaşlık kavramını öğrendikçe (Biliyor), ardından vatandaş olduğunu gösterecek şekilde davrandıkça (Yapıyor), iyi vatandaş (Oluyor) haline geliyorlar (Drake ve Reid, 2018).

Birçok ülke bütünleştirici ve çok disiplinli bir pedagojik yaklaşımla konuların sınırlarını aşmak için öğretim programlarında reform yapmakta ve eğitim sürecini disiplinler arası bir anlayışla yürütmeye çalışmaktadır (Halinen, 2018). Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organization for Economic Cooperation and Development [OECD]) ölçümlerinde dünyanın en üst sıralarında yer alan ülkelerden biri olan Finlandiya, doğası gereği disiplinler arası olan proje tabanlı bir öğrenme yaklaşımına geçmiştir. Quebec, Kanada da Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for International Student Assessment [PISA]) testlerinde üst sıralardadır ve zengin performans görevleriyle sonuçlanan bütünleştirilmiş bir öğretim programına sahiptir. Bütünleştirilmiş öğretim programı ya da öğretimin bir program çerçevesinde bütünleştirilmesi 21. Yüzyıl yeteneklerini öğretmek, akademik başarıyı ortaya çıkarmak, sürdürmek ve muhtemelen artırmak için etkili bir yol sunmaktadır (Drake ve Reid, 2018).

Bütünleştirilmiş program anlayışı bir kavramın, temanın, konunun, problemin ya da tecrübenin incelenmesi için birden fazla disiplinin yöntem ve bilgisini işe koşturmak. Amaç, öğrencilerin ve öğretmenlerinin karmaşık meseleleri araştırmayı birlikte planladıkları gibi yaşam deneyimlerinden anlam çıkarmalarını sağlamaktır (Jacobs, 1989; Vars, 2001). Fogarty (1991), eğitim programlarının bütünleştirilebilmesi için; tek disiplin başlığı altında, parçalı, bağlantılı ve iç içe geçmiş modeller, birden fazla disiplin başlığı altında; sıralı, paylaşmalı, örüntülü, bağlı ve bütünleştirilmiş modeller, öğrenciler arasında ve içinde başlığı altında ise yoğunlaştırılmış ve network modelleri gibi on farklı model önermektedir.

Bu çalışmada ilkökulda verilen derslerin öğretim programları ağ model (Fogarty, 1991) kullanılarak bütünleştirilmiş, tematik hale getirilmiştir. Bu şekilde ağ model ile bütünleştirilen öğretim programları bir yazılı kaynaktan öteye geçemez ve bu programların yaşama geçirilmesi için öğretim süreçlerinin planlı bir şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu uygulamanın bir plan çerçevesinde yapılabilmesini sağlamak amacı ile Analiz, Tasarım, Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme (Analysis, Design, Develop, Implement, Evaluation [ADDIE]) öğretim tasarımı modeli kullanılmıştır.

Genel amacı öğrenme performansını en etkili ve verimli bir şekilde geliştirmek ve öğrenmeyi kolay hale getirmek olan öğretim tasarımı, öğrenme ilkelerini, öğretim materyallerini, etkinlikleri ve değerlendirme öğelerini planlara çeviren sistematik bir süreçtir (Morrison, Ross ve Kemp, 2012 ss. 3). Bu süreç içinde birbirleri ile etkileşim halinde olan ilkeler düzenli bir şekilde bütünleştirilir. Öğretim özellikle öğretilecek bilgi ve becerilere yöneliktir ve bu sonuçların öğrenilmesi için uygun koşulları sağlar (Smith ve Ragan, 1999). Öğretimin bir aktivite veya deneyim kazandırma işi olduğu düşünüldüğünden beri (Gutek, 2014 ss. 6) öğrencilerin merkeze alındığı yaşantılar önem kazanmıştır.

Öğretim tasarımı öğrenci merkezli öğretim, öğrenci ve performansının bütün öğretimin odak noktası olduğu anlamına gelir. Öğretme sürecinde kullanılan tüm öğretim türleri, öğrencinin performansını en iyi şekilde ortaya çıkarmasına hizmet eder. Öğretme ve öğrenme ilkeleri çerçevesinde kullanılan temel öğretim stratejileri, yöntemleri, teknikleri ve taktikleri öğretme sürecinde kullanıldığında öğrenmeyi sağlayıcı ve artırıcı tutarlı sonuçlar vermektedir. Bu yöntemler ve bu yöntemlerden türetilen teknikler ve taktikler ise birbirinden bağlantısız şekilde kullanılması yerine birbiri ile bağlantılı ve kombinasyonlar halinde kullanılması durumunda etki daha da artmaktadır (Çakır ve Karataş, 2012; Gustafson and Branch, 2002; Şimşek, 2014 ss. 14-16). Bu nedenle öğretme-öğrenme sürecini destekleyecek iyi planlanmış bir öğretim tasarımının hazırlanması ve uygulanması eğitimdeki başarıyı önemli ölçüde artırabilir. Temel olarak bir öğretim tasarımı; öğretim sistemleri geliştirmenin yollarını gösteren bir yaklaşımı ifade eder. Ancak, öğretim tasarımı farklı anlamlara sahip çeşitli şekillerde kullanılır. Bu bağlamda öğretim tasarımı en dar anlamıyla ele alındığında, yalnızca belirli bir öğretimde iyileştirmenin nasıl yapılacağını gösteren bir planlamadır. Daha geniş anlamda ise çeşitli eğitim ortamlarında eğitim için gerekli olanın hem planlanması, uygulanması hem de değerlendirmesine işaret eder.

Bu iki anlayıştan daha derin olarak yorumlama ve çıktıların değerlendirilmesinin yanı sıra belirli bir bağlamda öğretim sisteminin veya programının uygulanmasını da ekler. Bu üç tanımlamayı da ekleyerek en geniş anlamıyla öğretim tasarımı; bir eğitim sisteminin veya programının hazırlanmasını, uzun bir süre boyunca bakımını ve yönetimini; devamında değerlendirmelerin yapılmasını, planlanmasını ve geliştirilmesini ve tüm bu süreçlerin organize ve ekonomik bir şekilde yönetilmesini ifade eder. Öğretim sistemlerini geliştirmek için sistematik bir bakış açısıyla yol gösterici olan öğretim tasarımları bir eğitim birimi, bir ders, bir program ya da bir sistem ile ilgili olarak bir eğitim veya öğretim sürecini ifade edebilir. Makro düzeyde, tasarım aylarca hatta yıllarca öğretimi kapsayabilecek karmaşık program veya sistemlerin öğretimi ile ilgilidir; buna büyük ölçekli öğretim tasarımı veya alternatif olarak öğretim programı oluşturma ve uygulama denir. Orta düzeyde öğretim tasarımının amacı, saatlerce veya haftalarca öğretimi kapsayan derslerdir. Mikro düzeyde ise araştırmalar veya açıklayıcı örnekler gibi bir dersin yalnızca kısa bir bölümüyle ilgilidir. Tasarım modellerinin en sık kullanımı orta seviyeyi ifade eder. Bununla birlikte, üç seviye arasındaki sınırlar değişkendir ve her zaman açıkça tanımlanmamıştır. Geleneksel yolları izleyen öğretim modellerine uygun olarak, günümüz öğretim tasarımı ve öğretim sistemleri geliştirme genellikle aşağıdaki alt görevleri içerir. Bu görevler 1. İhtiyaç değerlendirmesi yapmak, 2. Öğretim hedeflerini belirlemek, 3. Hedefleri alt hedeflere indirgemek ve ön koşul bilgileri belirlemek, 4. Önkoşul bilgi ve alt hedefler arasındaki bağlantıyı kurarak öğrencilerin ne öğrenmesi gerektiğini tanımlamak, 5. Ölçüt dayanaklı testler ya da diğer değerlendirme ölçütlerini geliştirmek, 6. Öğretim stratejilerini geliştirmek, 7. Materyal ve medya araçlarını hazırlamak, 8. Sürece ilişkin biçimlendirici değerlendirme yapmak ve 9. Özetleyici değerlendirme yapmak, olarak ifade edilebilir. Bu görevler birçok güncel öğretim tasarımı modelinde bulunan tipik görevler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, sistematik bir bakış açısından, bu alt görevler birbiriyle ilişkilidir. Yani tek bir zaman diliminde doğrusal olarak gerçekleştirilemez. Öğretim tasarımı uygulaması etkileşimlidir (Schott ve Seel, 2015).

Çalışmada uzmanlar, sınıf öğretmenleri ve ilkökul öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak ilkökul ders programları ağ model kullanılarak bütünleştirilmiş ve aynı veri kaynaklarının görüşlerine dayalı olarak ADDIE öğretim tasarımı geliştirilmiştir. Bu çalışmada özellikle öğretim programının ağ model kullanılarak bütünleştirilmesi ve ADDIE öğretim tasarımının geliştirilme süreci üzerinde durulmuştur.

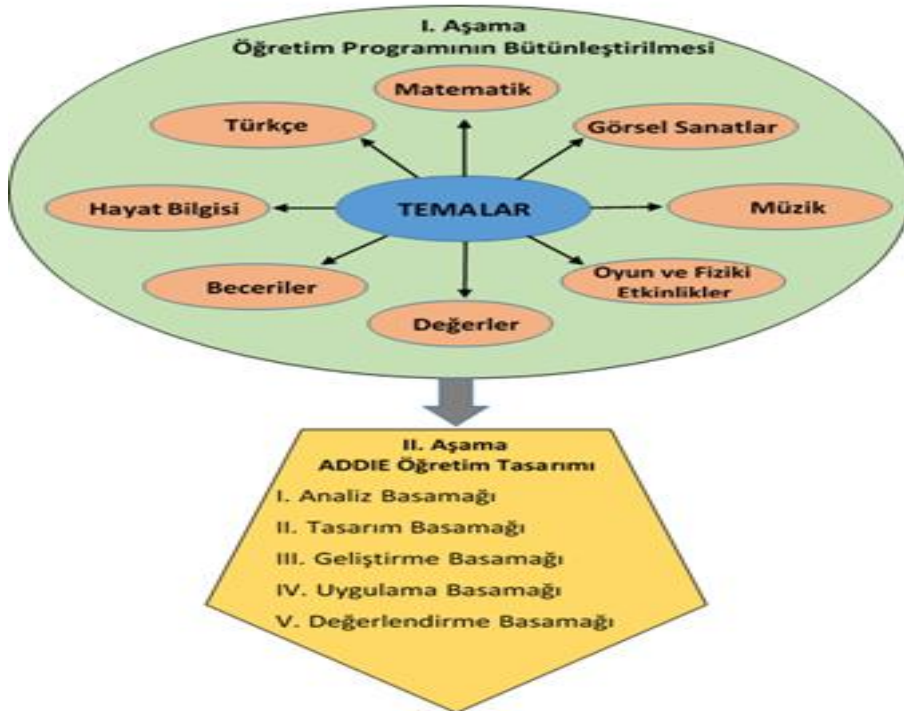
Bu ana tema çerçevesinde ADDIE tasarım modelinin geliştirilmesine dayalı olarak aşağıdaki iki temel soruya cevap aranmıştır.

1. Uzmanların ve öğretmenlerin ilkökul ders öğretim programlarının bütünleştirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - a. Uzmanların ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilkökul ders öğretim programları nasıl bütünleştirilmiştir?
2. Uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin öğretim tasarımının geliştirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - a. Uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin görüşlerine göre öğretim tasarımı ile ilgili ihtiyaçları nelerdir?
 - b. Uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin öğretim tasarımı aşamasına ilişkin görüşleri nelerdir?
 - c. Uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin öğretim tasarımının geliştirme basamağına ilişkin görüşleri nelerdir?
 - d. Uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin öğretim tasarımının uygulanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
 - e. Uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin öğretim tasarımının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Çalışmada ilkökul birinci sınıf hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler derslerinin öğretim programları ve bu programlarda yer alan beceriler ile değerler ağ model kullanılarak bütünleştirilmiştir. Çalışma; derslerin öğretim programlarının ağ model kullanılarak tematik hale getirilmesi ve bütünleştirilmiş öğretim programlarının uygulanmasına çerçeve sunan ADDIE öğretim tasarımının oluşturulması olmak üzere 2 temel aşamada yürütülmüştür. Derslerin öğretim programlarının bütünleştirilmesi ve ADDIE öğretim tasarımının geliştirilmesi süreci Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Öğretim Programının Bütünleştirilmesi ve ADDIE Öğretim Tasarımının Geliştirilmesi

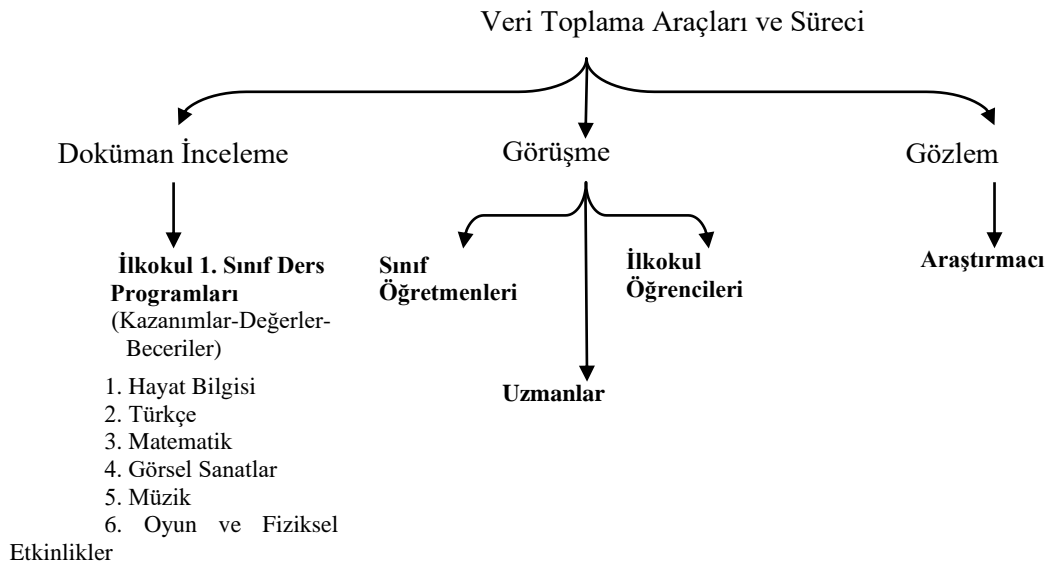
Çalışmada öğretim programının nasıl bütünleştirildiği ve özellikle ADDIE öğretim tasarımının nasıl geliştirildiği örneklendirilmiştir. Bu çalışmada derslerin öğretim programlarının bütünleştirilmesinde Şekil 1’de verildiği gibi ağ (Network) model (Fogarty, 1991) kullanılmıştır. Bütünleştirilmiş bu programın planlı ve sistematik bir şekilde uygulanmasını sağlamak için ADDIE öğretim tasarımı geliştirilmiştir. Çalışmada öncelikle öğretim programlarının nasıl bütünleştirildiği uzman görüşlerine göre ortaya çıkarılmış, devamında ADDIE öğretim tasarımının yine uzman, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre nasıl geliştirildiği açıklanmıştır. Derslerin öğretim programlarının bütünleştirilmesi ve ADDIE öğretim tasarımının geliştirilmesi birlikte yapılmıştır. Programların bütünleştirilmesi ve öğretim tasarımının yapılması için nitel araştırma desenlerinden iç içe geçmiş durum deseni kullanılmıştır. İç içe durum çalışmasında tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt analiz birimi söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2006 s. 291; Yin, 2014).

Çalışma Grubu

Bu araştırmada gözlem, görüşme ve doküman inceleme yoluyla veri toplanmıştır. İlkokul öğretmenleri, ilkokul öğrencileri, uzmanlardan görüşme yoluyla veri toplanmıştır. Bu veri kaynaklarının seçiminde amaçlı örnekleme kullanılmış ve tüm gruplardaki bireylerin çalışmaya gönüllü katılmalarına özen gösterilmiştir. Ayrıca ilkokul birinci sınıf hayat bilgisi, Türkçe, matematik, görsel sanatlar, oyun ve fiziksel etkinlikler, müzik derslerinin öğretim programları birer veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Çalışmada 21 ilkokul öğretmeni, 10 ilkokul öğrencisi ve 3 uzman yer almaktadır. Uzmanlardan iki tanesi eğitim programları ve öğretim alanında bir tanesi ise sınıf eğitimi alanında uzmandır. Öğretmenlerden 16’sı kadın, 5’i erkektir. Öğretmenlerden 13’ü köyde, 8’i ise ilçe merkezlerinde görev yapmaktadır. Mesleki kıdemleri 1 ile 15 yıl arasında değişmektedir. Çalışma grubunda yer alan 10 ilkokul öğrenci ise ikinci sınıf öğrencileridir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada aynı amaca yönelik olarak görüşme, gözlem ve doküman inceleme yoluyla birden çok kaynaktan veri toplanmıştır. Derslerin öğretim programlarının bütünleştirilmesi ve ADDIE öğretim tasarımının geliştirilmesine kaynaklık yapan veri toplama araç ve yöntemleri Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Veri Toplama Kaynakları, Araçları ve Süreci

Şekil 2’de verilen veri toplama araç ve yolları ile verilerin analizlerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar aşağıda yapılmıştır.

Görüşme

Bu çalışmada görüşme formları kullanılarak sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve uzmanların (temel eğitim ve eğitim bilimleri bölümlerinde görevli öğretim üyeleri) aynı amaca yönelik olarak görüşleri alınmıştır. Uzman görüşlerine göre yapılandırılmamış açık uçlu sorulardan oluşturulan formlar kullanılarak öğretmenler ve öğrencilerle odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bu formda öğretmenler için “Ders öğretme sürecinde ne tür öğretim yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?”, “Ölçme ve değerlendirme sürecinde neler yapıyorsunuz?”, “Ders öğretim sürecinde ne tür araç-gereç kullanıyorsunuz?” gibi sorulara yer verilmiştir. Öğrenciler için ise “Ders işlenirken sıkılıyor musunuz? Neden?”, “Derslerinizde etkinlikler yapıyor musunuz? Ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?”, “Hangi derslerden/etkinliklerden daha çok keyif alıyorsunuz?” gibi sorulara yer verilmiştir.

Uzman görüşme formunda, hangi öğretim tasarımı modelinin kullanılacağı, ders kazanımlarının nasıl bütünleştirileceği, tasarımda hangi yöntem ve tekniklere yer verilmesi gerektiği, ders planlarında hangi tür etkinliklerin yer alması gerektiği, uygulama süresinin ne kadar olması gerektiği, bütüncül değerlendirmeye yönelik yöntem ve araçların neler olabileceği gibi sorulara yer verilmiştir.

Gözlem

Çalışmada okulların ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu bağlamda kazanımlara karar verme sürecinde kaynaklık yapacak verileri toplamak için araştırmacı tarafından gözlem yapılmıştır. Görüşmede kullanılan formlar doğrultusunda yapılan gözlemler yazılı olarak kayıt edilmiştir.

Doküman İnceleme

Özellikle öğretim programlarının kazanımları bütünlük içinde incelenmiş ve bu aşamada kazanımların birbirleriyle bağlantılı ya da ilgili olup olmadığı, aynı tema altında birlikte işlenip işlenemeyeceği belirlenmiştir. Kazanımlar ders ders incelenmiş ve tek tek birbirleriyle karşılaştırılarak aralarında birlikte işlenmeye yönelik olarak uyum aranmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Doküman analizinde ilkokul birinci sınıf hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler derslerinin öğretim programları incelenmiştir. İncelemede derslerin kazanımlarının bir arada görülebilmesi uygun için bir şablon hazırlanmıştır. Öğretim yılının ilk dönemi için Türkçe dersinde 39, hayat bilgisi dersinde 35, matematik dersinde 25, müzik dersinde 26, görsel sanatlar dersinde 15 ve oyun ve fiziki etkinlikler dersinde 25 kazanım olduğu görülmüştür. Tüm derslerin kazanımlarını içeren bu şablon bütünleştirme yapılabilecek kazanımların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ayrıca çalışmanın amacı doğrultusunda öğretim tasarımı modelleri ile ilgili alanyazın taraması yapılmıştır.

Çalışma sürecinde uzmanlar, öğretmenler ve öğrenciler ile yapılan görüşmeler ve gözlem yoluyla elde edilen nitel veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde amaç, katılımcıların görüşleri, dosya ve belge incelemesi yoluyla elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 227). Bu çözümlene sürecinde her bir veri kaynağından elde edilen nitel veriler ifadenin en küçük birimi olan sözcüklerden ya da kavramlardan başlanarak irdelenmiştir. Sözcük temelli yapılan inceleme daha sonra anlamlı cümle ve paragraf bütünlüğü içinde devam etmiştir. Bu çözümlene sonucunda öğretim programının bütünleştirilmesi, ADDIE öğretim tasarımının geliştirilmesi olmak üzere iki ana tema belirlenmiştir.

Görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi farklı yöntemsel kombinasyonlar bir araştırma sorusunu aydınlatmak amacıyla kullanılır. Çalışmada, görüşme, gözlem ve doküman inceleme yoluyla veri toplanarak veri üçlemesi yapılmıştır. Veri üçlemesi, farklı yöntemleri bir diğerinin kontrolü olarak

kullanmayı, farklı güçlü yanları ve sınırlılıkları olan yöntemlerin tek bir sonucu destekleyip desteklemediğini görmeyi içerir (Maxwell, 2018 ss.128; Patton, 2014 ss.247).

Elde edilen nitel veriler üzerinde kodlamalar iki ayrı kodlayıcı tarafından yapılmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirlik, Miles ve Huberman'ın (2015, ss. 64) görüş birliği formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir. Gözlemci notları için güvenilirlik katsayısı % 77, öğretmen görüşme formu için % 75, öğrenci görüşme formu için % 80 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma Etiği

Bu bölümde çalışmaya dair etik kurul alma süreçleri tüm detayları ile açıklanmalıdır. Bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışma ile ilgili etik kurul onayı ekte sunulmuştur.

Bulgular

Bu aşamada “Öğretim programının bütünleştirilmesi” ve “ADDIE öğretim tasarımının in hazırlanması” sürecinde ortaya çıkan bulgular ayrıntılı olarak sırayla verilmiştir.

Ders Öğretim Programlarının Bütünleştirilmesi ile İlgili Bulgular

Araştırma verilerinin analizi sonucunda uzmanların ilkökul ders öğretim programlarını “AĞ MODEL” ile bütünleştirilmesi önerisi ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerden ve uzmanlardan elde edilen görüşler doğrultusunda derslerin öğretim programlarının 12 hedef ve 18 tema altında bütünleştirilmesi uygun görülmüştür. Uzman ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerinden hareketle oluşturulan öğretim tasarımının hedefleri ve temalar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Öğretim Tasarımının Hedefleri ve Temaları

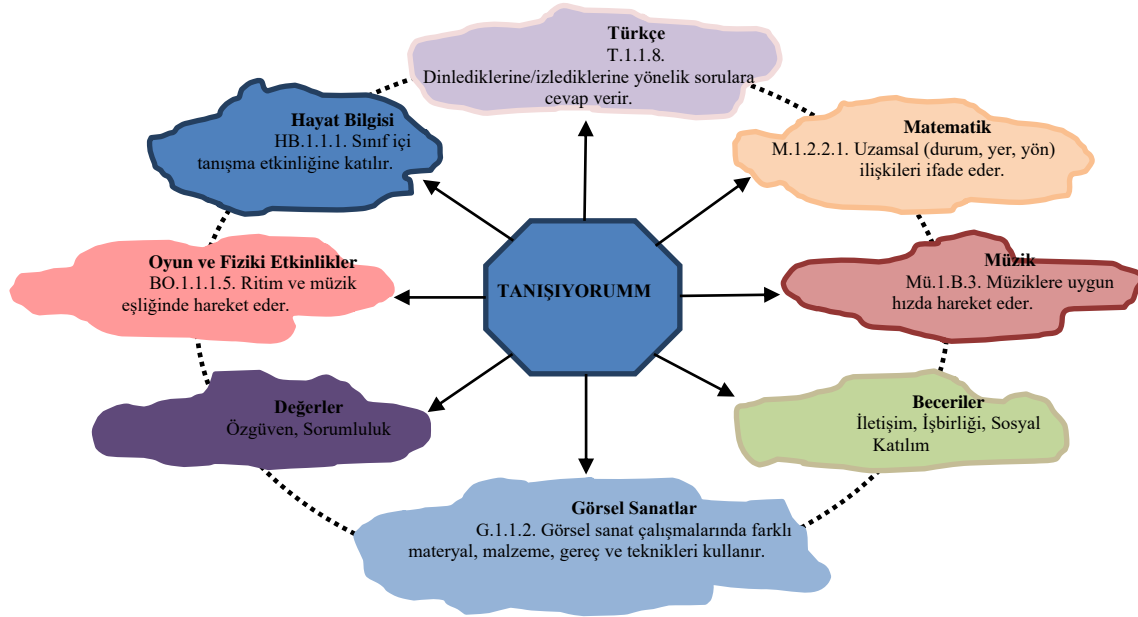
Hedefler	Hedeflere Dayalı Oluşturulan Temalar
1. Akranları ile iletişim kurar.	1. Tanışyorum.
2. Yetişkinler ile iletişim kurar.	2. Sesleri öğreniyorum.
3. Ritmik sayar. (100’ye kadar birer, beşer, onar ritmik sayma)	3. Saymaya başlıyorum.
4. Matematiksel işlemlerden toplama işlemini kullanarak (20’ye kadar olan sayılarla) problem çözer.	4. Kuralları öğreniyorum.
5. Matematiksel işlemlerden çıkarma işlemini kullanarak (20’ye kadar olan sayılarla) problem çözer.	5. Ritmik sayıyorum.
6. Düzeyine uygun kurallı cümle yazar.	6. Güvenli yollar yapıyorum.
7. Akıcı okur.	7. Cümle kuruyorum.
8. Okuduğunu anlar.	8. Atatürk’ü seviyorum.
9. İşbirliğine dayalı çalışır.	9. Sayılarla oynuyorum.
10. İlgi ve istekleri konusunda seçim yapar.	10. Günlerimi planlıyorum.
11. Resim, müzik gibi sanat alanlarına ilgi duyar.	11. Saatleri tanıyorum.
12. Fiziki etkinliklere katılır.	12. Sayıları topluyorum.
	13. Adresimi öğreniyorum.
	14. Tasarruf ediyorum.
	15. İhtiyaçlarımı biliyorum.
	16. Sağlıklı besleniyorum.
	17. Sayıları eksiltiyorum.
	18. Sağlıklı besinler hazırlıyorum.

İhtiyaç analizi sonucunda belirlenen hedeflerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alana ait olduğu ve hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler gibi derslerin kapsamında yer aldığı görülebilir.

İlkokul birinci sınıf eğitimi hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler dersleri ile hayata geçirilmektedir. Tüm öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2018a; 2018b, 2018c, 2018d, 2018e, 2018f) tarafından hazırlanan ve yayımlanan ders öğretim

programlarını temele alarak kendi öğretimlerini planlamak, uygulamak ve değerlendirmek durumundadır. Birbirinden bağımsız olarak tasarlanan bu öğretim programlarının bir arada işlenmesini sağlayacak bütünleştirme Fogarty (1991) tarafından önerilen “Ağ Model” yoluyla yapılmıştır. Tüm derslerin bir arada ve eşgüdüm içinde yürütülmesini sağlayacak bütünleştirme sürecinde öncelikle derslerin öğretim programlarındaki kazanımları incelenmiştir. Birbirleriyle uyumlu ve bir arada işlenebilecek kazanımlar bir araya getirilmiş, bu kazanımların işleneceği iş günleri, tarih ve saatleri düzenlenmiştir. Bu kazanımları kapsayacak şekilde bütünleştirilmiş öğretim programının genel hedefleri doğrultusunda öğretme-öğrenme etkinlikleri ve hizmet ettiği kazanımların yer aldığı bir şablon oluşturulmuştur.

Eğitim programları ve öğretim alanında iki uzmanın dönütleri doğrultusunda; derslerin kazanımları, isimleri, saatleri ve uygulanacak etkinliklerin kısa bir özeti yer aldığı bir haftalık günlük ders planları hazırlanmıştır. Uzman görüşleri ile örnek günlük ders planları, bütünleştirmeye uygun olarak, ana temanın ortada, çevresinde ise dersler ve kazanımlarının yer aldığı bir formata dönüştürülmüştür. Ayrıca planlarda yer alan dikkat çekme ve güdüleme bölümlerinin de etkinlikler aracılığıyla düzenlenmesine karar verilmiştir. Hazırlanan plan örneğinin formatında, uzmanların görüşlerine göre birkaç defa daha değişikliğe gidilerek, biçimsel olarak değiştirilmiş ve son şekli verilmiştir. Toplam 18 tema altında bütünleştirilen öğretim programının nasıl tema tema bütünleştirildiğine ilişkin bir örnek Şekil 3’de gösterilmiştir.

Şekil 3. Tanışıyorum Teması Altında Bütünleştirilmiş Kazanımlar

Şekil 3’te görüldüğü gibi tüm derslerin kazanımlarının “TANIŞIYORUM” teması ile işlenebileceği hem uzman hem de öğretmen görüşlerinden ortaya çıkmıştır. Öğrenciler bu temada sınıf içi tanışma etkinliğine katılırken müzik eşliğinde ritim tutabilir, müziğe uygun hareket edebilir, öğretmenin verdiği yönergeleri dinleyip cevap verebilir, çeşitli görsel materyallerle (kurdele, ip, balon, boya vb.) resim çalışması yapabilir, bu çalışmalarını grup halinde ya da tüm sınıfla birlikte ve iş birliği içinde, sosyal katılım göstererek uygulayabilir. Tüm çalışmalarda göstereceği etkin katılım sayesinde özgüveni gelişen öğrenci istediğinde kendi düzeyine uygun sorumlulukları da alabilir.

Tüm derslerin bu şekilde tema tema bütünleştirilmesi sonucunda bu temaların işlenişine çerçeve çizen öğretim tasarımının geliştirilmesi sürecinde yapılan çalışmalar uzman, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinden ortaya çıkan bulgular doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

Öğretim Tasarımının Geliştirilmesi ile İlgili Bulgular

İlkokul birinci sınıf ders öğretim programlarının ağ model kullanılarak temalaştırılması uzman görüşleri doğrultusunda yapılmıştır. Yine uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinden hareketle bu programlara dayalı eğitim uygulamalarının ADDIE öğretim tasarım modeli ile yapılması uygun görülmüştür. Günümüzde öğretim tasarımı çalışmalarında kullanılan ve kabul gören birçok öğretim tasarımı modeli bulunmaktadır. Öğretim tasarımlarının kullanılma sıklıklarının araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde, (Göksu, Özcan, Çakır ve Göktaş, 2014; Khodabandelou ve Abu Samah, 2012; Li, 2003; Royal, 2007) en çok kullanılan öğretim tasarımı modellerinin başında ‘ADDIE’ yaklaşımı gelmekle beraber onu, Dick ve Carey, Gagne ve Briggs ve Kemp, Morrison ve Ross modellerinin izlediği görülmektedir.

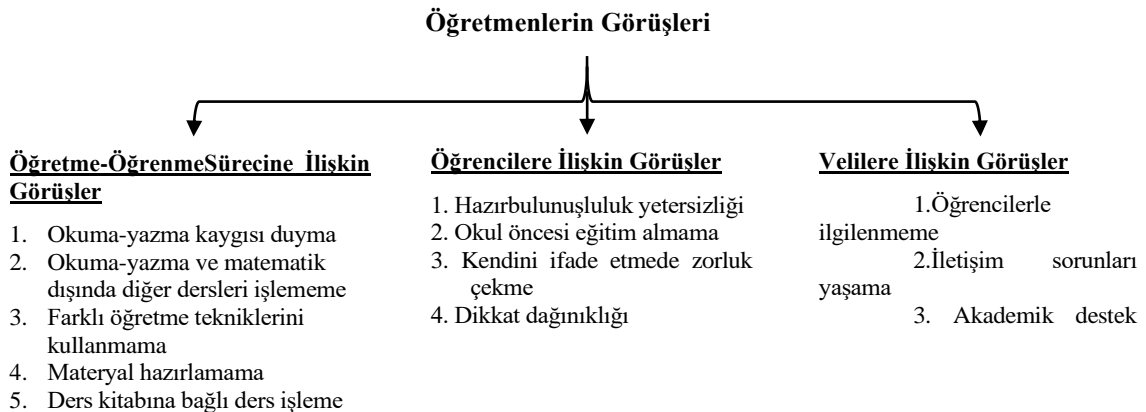
ADDIE modeli bilgi, beceri ve tutumların öğretilmesi konusunda kolay bir şekilde uygulanabilir (Cheung, 2016). Öğretim sistemleri geliştirme kapsamlı bir çerçeve çizerken, “Analiz, Tasarım, Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme” birimlerinden oluşan ADDIE öğretim tasarım modeli genel öğretim sistemleri geliştirme sürecinin ana süreçlerini kapsayan bir kısaltma olarak kabul görmektedir. Bu bağlamda ADDIE, öğretim sistemleri geliştirme sürecinin altında yatan ortak bir yapıyı paylaşan ve bir öğretim tasarımının nasıl geliştirileceğinin süreçlerini tanımlayan, bu şekilde de öğretim tasarımı modelleri ailesine atıfta bulunan bir şemsiye terim olarak karşımıza çıkmaktadır (Schott ve Seel, 2015). Bu tasarımın geliştirme süreci ile ilgili bulgular tasarımın ihtiyaçlar, tasarım, tasarımı geliştirme, tasarımı uygulama ve tasarımı değerlendirme basamakları izlenerek verilmiştir.

İhtiyaçlar ile İlgili Bulgular

Analiz basamağı ADDIE yaklaşımının ilk basamağıdır. Bu basamak ihtiyaç analizi ile başlamaktadır. Bu aşamayı, öğretim hedeflerini belirleme, hedef kitleyi belirleme (Öğrenci Analizi: grubun tanımı, özellikleri, deneyim seviyeleri), gerekli kaynakları belirleme (materyaller) ve ders içeriği dağıtım kanallarına karar verme aşamaları izlenmektedir (Branch, 2016, ss. 34).

Uzmanlar, ilkökul öğretmenleri ve ilkökul öğrencilerinin görüşlerinden hareketle analiz, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme basamaklarından oluşan ADDIE öğretim tasarımının hedefleri bu görüşmeler sonucunda belirlenmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşme sonuçları, öğretme-öğrenme süreci, öğrenciler ve velilere ilişkin görüşler olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır. Öğretmenlerin kendi öğretme-öğrenme sürecine, öğrencilere ve velilere ilişkin ortaya çıkan görüşler Şekil 4’de özetlenmiştir.

Şekil 4. İhtiyaç Analizi Sonunda Ortaya Çıkan Öğretmen Görüşleri

Şekil 4’de görüldüğü gibi öğretmenlerin, öğrencileri okuma-yazmaya geçiremeyeceklerine ilişkin kaygı duydukları ve bu kaygı nedeniyle de okuma yazma ve matematik dışındaki derslere

zaman ayıramadıkları belirlenmiştir. Yine bu kaygı nedeniyle derslerinde farklı öğretme öğrenme tekniklerini kullanmaya cesaret edemedikleri, materyal hazırlamadıkları ve ders kitapları ile derslerini yürüttükleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin, öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersizliğini, öğrencilerin okul öncesi eğitim almaması, kendini ifade edememesi ve dikkatlerini toplayamamaları ile açıklamışlardır.

Öğretmenlerin, velilerin öğrencileri ile yeteri kadar ilgilenmedikleri düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenler, velilerin ilgisizliğini akademik anlamda destek olamama, velilerle iletişim kuramamak ve ailelerin kalabalık olması ile açıklamışlardır.

Ayrıca ikinci sınıf olan 10 öğrenci ile de odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda, öğrencilerin birinci sınıfta az oyun oynadıkları, az resim yaptıkları ama diğer taraftan daha çok yazma çalışmaları yaptıkları ve çok hikâye kitabı okudukları belirlenmiştir.

İhtiyaç analizinin öğretmen boyutundan elde edilen veriler incelendiğinde farklı öğrenme öğretme etkinliklerini uygulamada ve farklı materyal kullanmada zorlandıkları, sadece okuma yazmaya odaklanarak diğer derslere zaman ayıramadıkları söylenebilir. Bu durum öğretmenlerdeki kaygının, öğretmenlerin süreci yönetmelerini etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Öğrenci boyutundan elde edilen veriler incelendiğinde ise öğrencilerin az oyun oynadıkları sanatsal faaliyetlere daha az katıldıkları söylenebilir. Bu bulgu, öğretmen boyutuna uygun olarak öğretmenlerin daha çok akademik beceriler üzerinde durduğu ve diğer öğrenme alanlarına ise zaman ayıramadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin yukarıda verilen görüşlerinden hareketle ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda öğretim tasarımının hedefleri, hangi kazanımların bütünleştirmeye esas teşkil edeceği, derslerin öğretim-öğrenme sürecinin nasıl olacağı, bu süreçte hangi araç-gereçlerin kullanılacağı, hangi beceri ya da değerlerin öğretime katılacağı uzman görüşlerinden de faydalanarak belirlenmiştir.

Uzman ve öğretmenlerin görüşlerinden öğretim-öğrenme sürecinde araştırmacı tarafından gözlem yapılması ve uygulayıcı tarafından günlük tutulması gerektiği vurgulanmıştır. Çalışmaların bitiminde ise uygulayıcı ve çalışma grubunda yer alan öğrenci velileri ile yapılacak görüşmeler yoluyla veriler toplanması gerektiği ifade edilmiştir. Bu görüşlere göre çocuğun bütüncül gelişimine (bilişsel, duyuşsal, sosya, psikomotor vb.) katkısı olan öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiği vurgulanmış ve öğrencilerin bütüncül değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

İhtiyaç analizi sonucunda ortaya çıkan hedeflerin incelenmesi ile bu hedeflerin ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin düzeyine uygun olduğu belirlenmiştir. Hedeflerin ilkökul hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler programındaki amaç ve kazanımlarla da uyduğu göz önüne alınarak öğretim tasarımının ilkökul birinci sınıf öğrencilerine göre geliştirilmesinin, uygulanmasının ve değerlendirilmesinin uygun olacağına karar verilmiştir.

Araştırmacı gözlemlerine göre okullarda etkin öğrenme için gerekli araç-gereçlerin bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulguya dayalı olarak öğretim-öğrenme sürecinde etkin öğrenmenin sağlanabilmesi için bilgiyi somutlaştıran, duyuşları aktif hale getiren materyallerden faydalanılması görüşü ortaya çıkmıştır. Bu materyaller arasında manyetik tahta, resimler, sınıf ortamına getirilecek numune ve modeller, yansıtıcılar, etkileşimli CD'ler ve video görüntüleri sayılabilir.

Tasarım Basamağıyla İlgili Bulgular

ADDIE yaklaşımının ikinci basamağı olan bu basamakta performans çıktıları yani her bir ders sonunda, öğrencilerin, belirlenen yetkinliğe sahip olduklarını gösteren kazanımlar, sonrasında ise bu kazanımlara ulaşım ulaşılmadığını ölçmeye dönük stratejiler belirlenmektedir (Branch, 2016 ss. 62;

Fer, 2015, ss. 46). Bu aşamada uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin görüşlerinden hareketle ortaya çıkan bulgular aşağıda verilmiştir.

Uzmanlar, sınıf öğretmenleri ve ilkökul öğrencilerinin görüşlerinden öğretim tasarımının amaçları ile ders kazanımları arasında bağ kurulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bunun için ilkökul birinci sınıf hayat bilgisi, Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, oyun ve fiziki etkinlikler derslerinin MEB tarafından hazırlanan öğretim programlarında yer alan kazanımların temel alınmasının bir zorunluluk olduğu belirtilmiştir. Ortaya çıkan bu bulgular çerçevesinde ihtiyaç analizi sonucu belirlenen amaçlar ile bu kazanımlar karşılıklı olarak incelenmiş ve bu kazanımların gerçekleştirilmesinde kullanılabilecek ortak temalar oluşturulmuştur.

Ortaya çıkan bu bulgular doğrultusunda öğretim tasarımının 18 hafta (bir dönem) ve 540 ders saati sürmesi ve öğrencilerin toplam 12 hedefe ulaşılması planlanmıştır. Her hafta birden çok hedefe ulaşılması planlanmış olması nedeniyle her hafta yapılan çalışmalarda bu hedeflerin tekrar tekrar ele alınarak ve tüm bu uygulama sürecinde öğrencilerin hedeflere kalıcı olarak ulaşmaları için gerekli önlemlerin alınması ifade edilmiştir. Örneğin, birinci tema olan tanışıyorum temasında öğrencilerden “Akranları ve yetişkinlerle iletişim kurması”, “İşbirliğine dayalı çalışması” ve “Fiziksel etkinliklere katılması” beklenmiştir. Görüldüğü gibi öğrencilerin 4 amaca ulaşması için bu temada etkinlikler düzenlenmiştir. Yine on ikinci tema olan “Sayıları topluyorum.” temasında öğrencilerin “Akranları ve yetişkinlerle iletişim kurması”, “İşbirliğine dayalı çalışması” ve “Fiziksel etkinliklere katılması” ile birlikte matematik alanındaki “Matematiksel işlemlerden toplama işlemini kullanarak (20’ye kadar olan sayılarla) problem çözer.” hedefine ilişkin öğrenme gerçekleştirilmesi beklenmiştir. Öğrencilerin temalarda ulaşmasının planlandığı hedefler incelendiğinde her birinin bir başka alan ve dersle ilgili olduğu ve temalar etrafında birlikte ele alındığı görülebilir.

Geliştirme Basamağı ile İlgili Bulgular

ADDIE yaklaşımının üçüncü basamağı olan bu basamakta tasarım basamağında oluşturulan plana uygun olarak öğretme yöntemi, rehber materyaller ile bütüncül değerlendirme yöntem ve araçları (Branch, 2016, s. 82) ile ilgili bulgular verilmiştir.

İhtiyaç analizi basamağında elde edilen veriler ve uzman görüşleri doğrultusunda tasarımda, çocuğun bütüncül gelişimine (bilişsel, duyuşsal, sosya, psikomotor vb.) katkısı olan öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır. Öğretim tasarımının bütünleştirilerek uygulanmasına imkân veren bu yöntemler arasında çoklu zekâ kuramı, işbirliğine dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme gibi yaklaşımların uygun olabileceği ifade edilmiştir. Derslerin kazanımları arasında, insanın doğal öğrenme sürecine bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden birçok yararı belirlenen disiplinler arası bütünleştirme yaklaşımı, uygulanmasının gerekliliğinden söz edilmiştir. Yine uzman görüşleri doğrultusunda, tasarımdaki ders planlarının, etkinliklere dayalı olarak hazırlanmasının gerektiği, ayrıca çalışmada öğrenci ve öğretmene rehber olabilecek; öğrencilerin öğrenme ve öğretmenlerin öğretme kapasitelerini geliştirecek öğretim materyallerinin kullanılması gerektiği belirlenmiştir. Öğretme-öğrenme ortamında gözlem yapılması, uygulayıcının çalışmalara ilişkin günlük tutması, süreç değerlendirmesi ile ilgili uzman görüşlerinden yararlanılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Uygulama Basamağı ile İlgili Bulgular

ADDIE yaklaşımının dördüncü basamağı olan bu basamakta uygulayıcının ve öğrencilerin uyum eğitimleri tamamlanmaktadır. Ardından geliştirme basamağında hazırlanmış olan öğretim tasarımı uygulanır (Branch, 2016 s. 124; Şimşek, 2014, s. 69). Bu doğrultuda ortaya çıkan bulgular verilmiştir.

Öğretim tasarımının geliştirme aşamasında ortaya çıkan öğretim yöntemleri, planların etkinlikler halinde hazırlanması, öğretme kapasitesini geliştirecek öğretim materyallerinin kullanılması bulguları doğrultusunda, uygulayıcının bu yaklaşımların uygulanması, öğrenme ortamının nasıl

hazırlanacağı, materyallerin nasıl kullanılacağı hakkında bilgi sahibi olması gerektiği ortaya çıkmıştır. Eğiticinin bu konulardaki eğitimlerini tamamlayarak hazırladığı ders planlarının uzman görüşleriyle tekrar gözden geçirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Uyum ve güven aşamasında, birinci sınıf öğrencilerinin, hazırlanan eğitim ortamına uyumlarının sağlanması gerektiği belirlenmiştir. Bu amaçla, MEB tarafından uyum haftası olarak belirlenen haftada uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanacak bir haftalık uyum programının uygulanması ve uygulama sonucuna göre öğrenme ortamında tekrar düzenlemelerin yapılabileceği ortaya çıkmıştır.

Değerlendirme Basamağı ile İlgili Bulgular

ADDIE yaklaşımının son basamağı olan değerlendirme basamağı, giriş, süreç ve sonuç olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Çocuğun bütüncül gelişimine odaklanılarak geliştirilen tasarımın değerlendirme basamağında kullanılacak bütüncül değerlendirme yöntem ve araçları ile ilgili uzman görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda öncelikle giriş değerlendirme için, öğrenci deneyimlerinin belirlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Süreç değerlendirmenin ise tasarımın tüm aşamalarında, aşamalar arasında ve süreç boyunca yapılması gerektiği belirlenmiştir. Bunun için uygulama sürecinde öğrenci performanslarının, araştırmacı gözlemlerinin ve uygulayıcının tuttuğu günlüğün; uygulama aşaması tamamlandığında ise öğrencilerin süreç sonundaki performanslarının uygun ölçme araçları kullanılarak ölçülmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, kullanılan değerlendirme araçlarından elde edilen verilerin analizi ile öğretim tasarımının etkililiğinin değerlendirilmesi gerektiği belirlenmiştir.

Öğretim tasarımı, tasarımcılar ve öğretmenler tarafından kullanılacak çok sayıda yaklaşım ve teoriye sahiptir. Öğretim tasarımı, etkili öğrenmenin gerçekleştirilmesi için geleneksel öğretmen merkezli öğretim yaklaşımından ziyade öğrenci merkezli bir yaklaşımı amaçlar. Bu, öğretimin her bileşeninin, öğrencilerin ihtiyaçlarının kapsamlı bir analizinden sonra belirlenen öğrenme çıktıları tarafından yönetildiği anlamına gelir. Bu aşamalar bazen örtüşür ve birbiriyle ilişkili olabilir; bununla birlikte, etkili ve verimli öğretim geliştirmek için dinamik, esnek bir kılavuz sağlarlar. ADDIE Modeli, her aşamadaki biçimlendirici değerlendirme sonuçlarının öğretim tasarımcısını önceki herhangi bir aşamaya geri götürebileceği yinelemeli bir öğretim tasarımı sürecidir. Bir aşamanın son ürünü, bir sonraki aşamanın başlangıç ürünüdür. ADDIE modeli gibi kapsamlı bir yinelemeli süreç, tasarımcılara ve öğretmenlere çok çeşitli kurslar ve programlar için kullanılacak etkili bir model sağlar (McGriff 2000, Peterson, 2003). Bu çalışmada da yukarıda içerikleri açıklanan ADDIE öğretim tasarımı aşamaları izlenerek bir öğretim tasarımı modeli geliştirilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretmenler ve öğrencilerle yapılan görüşmelerin analizi sonucunda derslerin birbirinden bağımsız olarak işlendiği ve bazı derslerin ise işlenmediği belirlenmiştir. Bu nedenle yine uzman görüşleri doğrultusunda ders öğretim programlarının bütünleştirilerek uygulanması sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan birçok çalışmada kolaylık ve verimlilik açısından bu çalışmaya benzer olarak bütünleştirilmiş programların kullanıldığı görülmektedir (Bazemore, 2015; Campbell and Henning, 2010; Caplinger, 2013; DeFranco ve Weinland, 1998; Demir, 2008; Johnson, 2011; Lea, 2012; MacMath, 2012; Mansilla and Duraisingh, 2007; Özdemir, Bölükoğlu ve Şentürk, 2015; Rao, 2012; Tuncel ve Demirel, 2010; Ürey, 2013).

Çalışmada uzman ve öğretmenlerin görüşlerinden hareketle bütünleştirilen öğretim programının ADDIE öğretim tasarımına dönüştürülerek uygulanır hale getirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Tasarım geliştirme çalışmalarında sıklıkla kullanılan ADDIE yaklaşımı (Feyzi, 2013; Kara, 2022; Özkılıç, 2021; Taş, 2022; Yakut, 2020) öğretim tasarımı modellerinin başında gelmektedir (Özerbaş ve Kaya, 2017). Uzman görüşleri doğrultusunda, ADDIE öğretim tasarımının ilk basamağı olan ihtiyaç analizi için veri toplama sürecinde gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi yolların kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen verilerin analizinde betimsel ya da

içerik analizi kullanılmasının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin görüşleri ile ders öğretim programları incelenmiştir. Öğretim tasarımının analiz kısmında görüşme, gözlem ve doküman incelemesi sonucunda öğrencilerin hazırbulunuşluklarında eksiklerin olduğu, okulların ve sınıfların yeterli araç-gerece sahip olmadığı, velilerin öğrencileriyle ilgilenmediği, öğretmenlerin özellikle birinci sınıfta okuma-yazmaya ağırlık vererek diğer dersleri işlemedikleri sonuçları elde edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretim tasarımının hedefleri belirlenmiştir.

Tasarım basamağına yönelik olarak uzmanlar, öğretmenler ve öğrencilerin görüşlerinden hareketle analiz basamağında belirlenen hedefler ile ders kazanımları arasında bağ kurulması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda ihtiyaç analizi sonucu belirlenen hedefler ile ders kazanımları karşılıklı olarak incelenmiş ve ilişkilendirilmiştir. İlişkilendirme sonucu oluşan temaların tamamlanabilmesi için tasarımın 18 hafta (bir dönem) boyunca sürmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim tasarımının geliştirme aşamasıyla ilgili olarak tasarımın hangi yöntemle uygulanacağına; ne tür araçlar kullanılacağına, ölçme ve değerlendirmenin hangi araçlarla, nasıl yapılacağına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Uzman görüşlerinden hareketle öğretim tasarımının uygulanmasında, derslerin bütünleştirilmesine de imkân sağlayan, proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, çoklu zekâ kuramı, iş birliğine dayalı öğrenme gibi yöntemlerden faydalanılması ve ders planlarının etkinliklere dayalı olarak hazırlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte öğretme öğrenme sürecine öğrencilerin aktif katılımını sağlayan araç gereçlerden faydalanılması sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim tasarımının etkililiğinin belirlenebilmesi için değerlendirmenin bütüncül bir şekilde yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun için uzman görüşlerinden hareketle tasarım uygulanmadan önceki öğrenci deneyimlerinin, tasarım uygulanırken ve uygulandıktan sonraki öğrenci performanslarının kullanılan öğretme öğrenme yöntemine uygun ölçme araçları kullanılarak ölçülmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Çalışma sonunda ilkökul ders programlarının bütünleştirilmesine dayalı olarak hazırlanan ve birinci sınıflarda uygulanabilecek bir öğretim tasarımı modeli önerilmiştir. Bu çerçevede öğretmenler tarafından ders döneminden önce çeşitli veri kaynakları kullanılarak ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Analiz sonucuna göre belirlenen hedefler ile ders kazanımları arasında bağ kurularak, derslerin saat saat ayrıştırılarak işlenmesi yerine, bütünleştirilerek işlenmesi, öğrenci ihtiyaçlarına göre dinlenme zamanı ayarlanması sağlanmalıdır. Öğretme öğrenme sürecinde etkin öğrenmenin sağlanabilmesi için öğretim yöntem ve tekniklerin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin aktif olacağı etkinliklere yer verilmesi gereklidir. Bununla beraber süreçte, birden fazla duyuyu harekete geçiren araç ve gereçler geliştirilmeli ve öğrencilerin kullanımına imkân sağlayacak önlemler alınmalıdır. Öğretme öğrenme sürecindeki çeşitlilikten hareketle eğitimde verimliliği artırabilmek amacıyla ölçme ve değerlendirmede de bütüncül bir yaklaşımın uygulanması sağlanmalıdır.

Yazarların Katkı Oranı

Makaleye birinci yazar %50, ikinci yazar %25 ve üçüncü yazar %25 katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum olmamıştır.

Açıklama: Bu çalışma doktora tezinden üretilmiştir.

Kaynaklar

Ayvaz Tuncel, Z. ve Demirel, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerinin geliştirilmesine ilişkin bir çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21 (1) , 25-44.

- Bazemore, C. (2015). *Teachers' perceptions of an integrated third grade curriculum's effects on students' reading achievement*. Doktora tezi, Walden University, USA.
- Bialik, M., Bogan, M., Fadel, C., and Horvathova, M. (2015). *Character education for the 21st century: What should students learn*. Boston, Massachusetts: Center for Curriculum Redesign.
- Branch, R. M. (2016). *Öğretim tasarımı: ADDIE yaklaşımı* (İ. Varank, Çev.). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Campbell, C. and Henning, M. B. (2010). Planning, teaching and assessing elementary education interdisciplinary curriculum. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 22 (2), 179-186.
- Caplinger, R. T. (2013). *The impact of flexible interdisciplinary block scheduling on reading achievement*. Doktora tezi, University of Oregon, USA.
- Çakır, H. ve Karataş, S. (2012). Öğretim sistemleri geliştirilmesi sürecine bir bakış. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(1), 19-35.
- Demir, K. (2008). *Bütünleştirilmiş öğretim programının işbirliğine dayalı ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla uygulanmasının etkililiği*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Drake, S. M. and Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum as an effective way to teach 21st century capabilities. *Asia Pacific Journal of Educational Research*, 1(1), 31-50.
- Fer, S. (2015). *Öğretim Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Feyzi, A. (2013). *Keman öğretiminde ADDIE yaklaşımı esas alınarak hazırlanan öğretim modelinin Uşşak ezgilerin kemanla seslendirilmesine etkileri*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Fogarty, R. (1991). Ten ways to integrate curriculum. *Educational Leadership*, 49(2), 61-65.
- Göksu, İ., Özcan, K. V., Çakır, R. ve Göktaş Y. (2014). Türkiye'de öğretim tasarımı modelleriyle ilgili yapılmış çalışmalar. *İlköğretim Online*, 13(2), 694-709.
- Gutek, G. L. (2014). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar* (N. Kale, Çev.). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Gustafson, K. L., and Branch, R. M. (2002). What is instructional design. *Trends and issues in instructional design and technology*, 16-25.
- Halinen, I. (2018). Improving the quality of childhood in Europe: volume 7. In M. Matthes, L. Pulkkinen, C. Clouder, and B. Heys (Eds.). *The new educational curriculum in Finland*. (pp. 75-89). Brussels: Alliance for Childhood European Network Foundation. http://www.allianceforchildhood.eu/files/Improving_the_quality_of_Childhood_Vol_7/QOC%20V7%20CH06%20DEF%20WEB.pdf (Erişim tarihi: 10.04.2022).
- Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation*. Association for Supervision and Curriculum Development, 1250 N. Pitt Street, Alexandria, VA 22314. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED316506.pdf>. (Erişim tarihi:05.10 2017).
- Johnson, T. R. (2011). *Natural resources integrated curriculum: A formative program evaluation*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Walden University, USA.

- Kara, T. (2022). *Ortaokul öğrencilerinde ADDIE Öğretim Tasarımı Modeli temelli sosyal katılım becerisinin geliştirilmesi*. Doktora tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Khodabandelou, R. and Abu Samah, S. A. (2012). Instructional design models for online instruction: From the perspective of Iranian higher education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 67, 545-552.
- Lea, S. G. (2012). *Second and third grade teachers integrate a visual art and literacy curriculum*. Doktora tezi, Pennsylvania State University, USA.
- Li, H. (2003). An investigation of a new instructional design procedure for web-based instruction: A delphi study. *Dissertation Abstracts International*, 64(07). (UMI No. AAT 3097823).
- MacMath, S. L. (2012). *Teaching and learning in an integrated curriculum setting: A case study of classroom practices*. Doktora tezi, University of Toronto, Canada.
- Mansilla, V. B. and Duraisingh, E.D. (2007). Targeted assessment of students' interdisciplinary work: An empirically grounded framework proposed. *The Journal of Higher Education*, 78 (2), 215-237.
- Maxwell, J. A. (2018). Geçerlik: Ne derece hata yapabilirsiniz. M. Çevikbaş (Ed.), *Nitel araştırma tasarımı*. (S. Çevikbaş, Çev.) içinde (s. 121-138). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017a). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017b). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017c). *Matematik dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017d). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017e). *Müzik dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017f). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- McGriff, S. (2000). *Instructional System Design (ISD): Using the ADDIE Model*. College of Education, Penn State University, State College, PA
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (2015). Giriş. S. A. Altun, A. Ersoy (Ed.), *Nitel veri analizi* (A. Ç. Kılınç, Çev.) içinde (s. 1-12). Ankara: Pegem Akademi.
- Morrison, Gary, R., Ross, Steven, M., Kemp and Jerrold, E. (2012). *Etkili Öğretim Tasarımı*. (İ. Varank, Çev.). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir, A., Bölükoğlu, H. ve Şentürk, N. (2015). Temel sanat eğitiminde disiplinlerarası yaklaşıma dayalı (müzik destekli) uygulamanın öğrenci tutum düzeyine etkisi. *EKEV Akademi Dergisi*, 19 (63), 15-30.
- Özerbaş, M. A., ve Kaya, A. B. (2017). Öğretim tasarımı çalışmalarının içerik analizi: ADDIE modeli örnekleme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 26-42.

- Özkılıç, O. (2021). *ADDIE tasarım modeline göre öğretmenler için Web 2.0 araçları tanıtım ve kullanım kılavuzu geliştirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Peterson, C. (2003). Bringing ADDIE to Life: Instructional Design at Its Best. *Jl. of Educational Multimedia and Hypermedia*, 12(3), 227-241.
- Patton, M. Q. (2014). Alan çalışması stratejileri ve gözlem yöntemleri. M. Bütün, S. B. Demir (Ed.), *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (F. Z. Öztürk, T. Öztürk, Çev.) içinde (s. 259-338). Ankara: Pegem Akademi.
- Rao, S. S. (2012). *Organizational characteristics and curricular structures of a sustained arts-integrated program in an urban elementary/middle school*. Doktora tezi, Columbia University, USA.
- Robert K. Y. (2014). *Case Study Research Design and Methods* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage. 282 pages. (ISBN 978-1-4522-4256-9). <https://evaluationcanada.ca/system/files/cjpe-entries/30-1-108.pdf> (Erişim tarihi: 15.04.2022).
- Royal, C. (2007). Exploring the use of instructional design models for web-based instruction in higher education: A modified delphi study. Ann Arbor: *Proquest Information and Learning Company*. (UMI No. AAT 3274760). <http://books.google.com>. (Erişim tarihi: 10.10.2017).
- Silva, E. (2009). Measuring skills for 21st-century learning. *Phi Delta Kappan*, 90(9), 630-634.
- Smith, P. L., Ragan, T. J. (1999). *Instructional Design. USA*: John Wiley and Sons.
- Şimşek, A. (2014). *Öğretim tasarımı*. İstanbul: Nobel Basımevi.
- Taş, S. (2022). *ADDIE tasarım modeline göre 7.sınıf matematik dersi geometri ve ölçme öğrenme alanında öğrenme ortamı tasarlanması*. Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Ürey, M. (2013). *Serbest etkinlik çalışmaları dersine yönelik fen temelli disiplinlerarası okul bahçesi programının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Vars, G. F. (2001) Can curriculum integration survive in an era of high-stakes testing? *Middle School Journal*, (33)2, 7-17. <https://doi.org/10.1080/00940771.2001.11494658> (Erişim tarihi: 12.10.2017).
- Yakut, M. (2020). *İlkokul ikinci sınıf öğrencilerinin sayı hissi düzeylerinin ADDIE öğretim tasarımı temelinde geliştirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

Many countries are reforming their curricula to transcend the boundaries of subjects with an integrative and multidisciplinary pedagogical approach and are trying to carry out the educational process with an interdisciplinary approach. In this study, the curriculum of the courses given in primary school were integrated and thematized using the network model. In order to carry out this application within the framework of a plan, the ADDIE instructional design model was used. In the study, primary school curriculums were integrated using a network model based on the opinions of experts, classroom teachers and primary school students, and the ADDIE instructional design was developed based on the opinions of the same data sources.

Method

Research Design

In the study, the curriculum of primary school first grade courses and the skills and values in these programs were integrated using a network model. Study; It was carried out in two basic stages: the matricizing the curriculum of the courses using the network model and creating the ADDIE instructional design, which provides a framework for the implementation of integrated curriculum. For the integration of programs and instructional design; Nested research design, one of the qualitative research designs, was used.

Working Group

Data was collected from primary school teachers, primary school students and experts through interviews. Purposive sampling was used in selecting these data sources. The study included 21 primary school teachers, 10 primary school students and 3 experts.

Data Collection Tools

In this study, data was collected from multiple sources through interviews, observations and document review for the same purpose.

Data Collection and Analysis

In the document analysis, the teaching programs of the first grade primary school courses were examined. Qualitative data obtained through interviews and observation during the study process were analyzed with content analysis. In the study, data was triangulated by collecting data through interviews, observations and document review.

Findings

Findings Regarding the Integration of Course Curriculums

As a result of the analysis of the research data, experts suggested integrating primary school curriculum with the network model. It was deemed appropriate to integrate the curriculum under 12 goals and 18 themes.

Findings Regarding the Development of Instructional Design

The thematization of primary school first grade curriculum using the network model was made in line with expert opinions. Again, based on the opinions of the working group, it was deemed

appropriate to carry out educational practices based on these programs with the ADDIE instructional design model.

Findings Regarding Needs

The results of the interviews with teachers were collected under three headings: the teaching-learning process, opinions about students and parents. It was determined that teachers could not spare time for courses other than literacy and mathematics due to their concerns about teaching reading and writing. As a result of the interviews with the students, it was determined that in the first grade they played less games, drew less, and on the other hand, did more writing exercises and read more storybooks.

In line with these findings, the objectives of the instructional design, which outcomes will be integrated, how the teaching-learning process of the courses will be, which tools and equipment will be used in this process, and which skills or values will be included in the teaching were determined by taking advantage of expert opinions.

Findings Related to the Design Step

It has been revealed that a connection must be established between the objectives of instructional design and course outcomes. Within the framework of this finding, the objectives and gains determined as a result of the needs analysis were examined mutually.

Findings Regarding the Development Step

It was emphasized that teaching methods that contribute to the holistic development of the child should be used in the design. Among the course outcomes, the necessity of applying an interdisciplinary integration approach was mentioned.

Findings Related to the Application Step

In line with the findings of the teaching methods that emerged during the development phase of the instructional design, the transformation of plans into activities, and the use of teaching materials that will improve teaching capacity, it has been revealed that the practitioner should have knowledge about the implementation of the approaches, how to prepare the learning environment, and how to use the materials.

Findings Related to the Evaluation Step

In line with expert opinions, it has been revealed that student experiences should be determined first for entrance evaluation. It has been determined that process evaluation should be done at all stages of the design, between stages and throughout the process. As a result, it was determined that the effectiveness of the instructional design.

Conclusion, Discussion and Recommendations

At the end of the study, it was concluded that the course curriculum was integrated and implemented. It is seen that integrated programs similar to this study are used in many studies in terms of convenience and efficiency.

An other result is that the integrated curriculum is transformed into ADDIE instructional design and made applicable. It was concluded that methods such as observation, interview and document review should be used in the data collection process for needs analysis, which is the first step of the design.

It was concluded that a connection should be established between the objectives and course outcomes for the design step. It emerged as a result of utilizing student-centered methods regarding the development phase of the instructional design and preparing plans based on activities. It was concluded that evaluation should be done in a holistic manner in order to determine the effectiveness of the instructional design.

According to the results of the needs analysis, a connection should be established between the objectives determined and the course achievements, integrated and processed, and rest time should be arranged according to student needs. In order to ensure effective learning in the teaching and learning process, it is necessary to diversify teaching methods and techniques and include activities in which students will be active. However, during the process, tools and equipment that stimulate more than one sense should be developed and precautions should be taken to enable students to use them, and a holistic approach should be applied in evaluation.